

5. От переходного периода к трансформации: устойчивое и всеобъемлющее развитие в Европе и Центральной Азии/URL: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/publications/oes/ECE_RIO_20_RUS.pdf

Куртик Аркадій,
Студент 3 курсу спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування»,
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.,**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сьогодні важко сказати де і коли народилась наука управління - менеджмент. Менеджмент існував завжди там, де люди працювали групами. Це відбувалось, як правило, в трьох сферах людського суспільства:

- політичний (необхідність розподілу та підтримки порядку в групах);
- економічний (необхідність пошуку, виробництва та розподілу ресурсів);
- оборонний (захист від ворогів та диких тварин) [1].

Історія зародження менеджменту розпочалась з 5000 року до н.е., коли шумери винайшли клинопис, що дало можливість реєструвати факти, вести облік, без чого управління неможливе. Ще древні філософи вважали, що причиною кризових явищ в усіх сферах життя суспільства, як правило, є відсутність ефективного управління або відсутність належної підпорядкованості між людьми. Натомість основи реалістичного погляду на управління були закладені саме в античності.

Зокрема, такий великий мислитель Платон доводив, що саме управлінню належить провідна роль у життєзабезпеченні суспільства. Інший великий мислитель - Аристотель — засновник вчення

продомого господарства вказував на необхідність рабовласників у містечку управління рабами[2].

На глиняних табличках, датованих 3 тис. до н.е, записані відомості про комерційні угоди та закони стародавньої Шумеру, що є чітким доказом існування там практики управління. За археологічним розкопкам можна простежити і давніші докази існування організацій-навіть доісторичні люди часто жили організованими групами. Однак як управління, так і організації, в давнину дуже відрізнялися від відомих нам. Хоча саме управління старе, як світ, ідея управління як наукової дисципліни, професії області досліджень-відносно нова.

Основні засади менеджменту полягають у впливі одних суб'єктів на інших для спонукання до дій. Для такого управління у будь-якій сфері потрібні компетентні керівники, їх соціальний шар перетворився на вельми впливу суспільну силу, а професійна діяльність часто є найбільш важливим ключем до успіху[3, 4].

Сам термін «менеджмент» походить від староангл. manage «рука». Буквально слово manage означало «об'їжджати коней». Будучи пов'язаним з процесом їзди, з «управлінням» кінями, сенс слова зберігся в понятті управління». Англійською management означає управління. У вітчизняному словнику іншомовних слів менеджмент перекладається на українську мову як управління виробництвом, як сукупність принципів, методів, засобів і форм управління за виробництвом з метою підвищення ефективності виробництва і його прибутковості.

З одного боку процес управління виступає продуктивною працею, котра потребує поєднання процесу виробництва з масштабним і спеціалізованим колективом найманих працівників. З іншого, управління це діяльність, в основі якої лежить протиріччя між найманою працею і власниками засобів виробництва, оскільки останні не приймають участь у процесі виробництва, а обмежуються лише контролем за ним на свою користь. Пізніше, власники засобів виробництва дійшли до висновку, що вигідно не самим керувати, а

залучати до цієї справи талановитих фахівців, які відібрані і добре навчені такому ремеслу, хоча працюють вони за наймом.

У функціональному плані менеджмент і в бізнесовому середовищі, і в сфері державного управління найбільш часто визначають як процес за допомогою якого група людей, які співпрацюють направляє свої дії до загальних цілей.

Значним поштовхом в еволюційному розвитку управління стала промислова революція XVIII століття, коли розпочався бурхливий перехід від індустріального ремісництва до великих підприємств.

Саме в цей період в англійській школі політекономії А. Сміта та Д. Рікардо акцентується увага на процесах управління в нових умовах фабричного розподілу праці, організації виробничого контролю тощо. Значну увагу управлінню працею людей на капіталістичній фабриці приділяли соціалісти-утопісти, особливо Р. Оуен. Подальше удосконалення технічних засобів, концентрація виробництва обумовили посилену увагу до управління, яке починає розділяться, лінійно та функціонально спеціалізуватись. До розв'язання проблем управління виробництвом залучаються математика, психологія, соціологія, економіка, з'являються оригінальні теоретичні напрацювання в цій сфері.

Із наукового погляду - менеджмент це спрямована координація й організація об'єкта управління. Управління об'єктивного соціального світу багатогранне, однак усі його форми можна зарахувати до трьох сфер організації суспільства: адміністративно-державне управління (соціально-політичний менеджмент), управління матеріальним виробництвом(соціально-економічний менеджмент), управління духовним виробництвом (соціально-культурний менеджмент)[5].

Отож ідея як наукової дисципліни, області досліджень державного менеджменту -відносно нова, але історія еволюції державного менеджменту є одна із самих давніх. Яке розпочало проявлятись ще у перших групах доісторичного населення, формувалось і розвивалось в античні часи, та

переформовувалось під час промислової революції, і триває і розвивається до наших часів.

Список використаних джерел

1. Доманчук Д.П., Лучик С.Д., Чикуркова А.Д. Економіка праці: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Абетка. 2004.
2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций. М. : Юрид. лит., 1997. 400 с.
3. Чикуркова А.Д., Прокопчук Л.М. Громадський контроль як дієвий механізм здійснення народовладдя. Проблеми публічного управління та адміністрування на регіональному рівні: матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції / Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 20-21.
4. Чикуркова А.Д. Міжнародний досвід оцінки ефективності публічного управління. Наука і освіта в інтелектуально-інноваційному розвитку суспільства»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (16-17 травня 2019 року). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 205-207
5. Данн Вільям Н. Державна політика: вступ до аналізу: Підручник для ВНЗ / Г.Є. Краснокутський (пер.зангл.). О. : АО БАХВА, 2005. 502с.

Куртик Аркадій,
Студент 3 курсу спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»,
Науковий керівник: **Покотильська Н.В.,**
к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПОЛІТИКА ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Інвестиційна політика відіграє значущу роль в загальній системі економічного розвитку, оскільки визначає напрямки, шляхи і способи